

FERENCZY MÚZEUMI
CENTRUM

FMC 70 – Centrumban a nyitás

Az idén 70. születésnapját ünneplő Ferenczy Múzeumi Centrum június közepétől újra megnyitja kapuit. Új kiállításokkal – Kincskeresés, kaland, tudomány közösségi régészeti kiállítás, Csákány István, Balogh László, Bródy Vera és barátai, Haász István, a Barcsay-díjasok kiállítása – és június 26-án a Múzeumok Éjszakája összművészeti programjaival várja a látogatókat az FMC. A Rákosi-korszak „plázája”, az egykori Úttörő Áruház miliójét idézi meg Kovács Margit Szentendrén újraépült kerámiakútja.

A Ferenczy Múzeumi Centrum június 16-án rendezte ünnepi sajtótájékoztatóját a MűvészetMalom udvarán. Az idei programokról és fejlesztési tervekről Prosek Zoltán múzeumigazgató és Kigyós Fruzsina osztályvezető beszélt, a 70. születésnap alkalmából a ViGaD együttes pezsdítő zenéje teremtett ünnepi hangulatot.

A sajtó munkatársai elsőként tekinthették meg a MűvészetMalomban *A kalapács álma, Csákány István* kiállítását Bodonyi Emőke kurátorral, az IKON kiállítóterben *Balogh László: Az érzések geometriája* című tárlatát Muladi Brigitta kurátorral és a Ferenczy Múzeumban a *Kincskeresés, kaland, tudomány. Közösségi régészeti projektek Pest megyében* című kiállítást Dr. Rácz Tibor régész tárlatvezetésével.

70 év • 10 múzeum • 10 ezer követő • fejlesztések • tervek

A múlt

A Ferenczy Múzeumi Centrum története 1951-ben kezdődött, ekkor alapítottak Szentendrén önálló múzeumot. A Ferenczy Károly Múzeummal elindult Szentendrén a képző- és iparművészeti tárgyak gyűjtése. Az első darabok az államosítás kapcsán kerültek a múzeumba, ezzel párhuzamosan kezdődött az 1926-tól a városban letelepedő, úgynevezett Régi Művésztelap alapítói által alkotott művek megszerzése is. A szocialista kultúrpolitika aktuális decentralizációs törekvései nyomán, 1962-ben létrehozták a Pest Megyei Múzeumok Igazgatóságát, amelynek központja 1968-ban Budapestről Szentendrére költözött. A hetvenes években a Ferenczy Múzeum mellett létrejött az úgynevezett „kismúzeumok” rendszere, sorra nyíltak meg az új kiállítóterek Szentendrén.

• Ferenczy Múzeum (1951)

A városi helytörténeti gyűjteményként alapított Ferenczy Károly Múzeum 1951-ben a hajdani görögkeleti szerb iskola épületében kapott otthont. Az épület régi és új szárnyát egyaránt elfoglaló, a Ferenczy család művészi hagyatékából rendezett állandó kiállítás 1973-ban nyílt meg, s az intézmény neve ekkor Ferenczy Múzeumra változott. Az épületet a Szerb Ortodox Egyház az egyházi kárpótlás lehetőségével élve, 2000-ben visszaigényelte. Az átadásra 2010-ben került sor. Ekkor kezdődött meg a Kossuth Lajos utcában álló műemlék épületben, a 18. századi Pajor-kúriában a rekonstrukciós és bővítési munka, s 2013-ban itt nyílt meg az új Ferenczy Múzeum.

• Kovács Margit Kerámiamúzeum (1973)

Szentendre egyik legnépszerűbb múzeuma a Kossuth-díjas kerámiaművész, Kovács Margit életművét bemutató, 1973-ban megnyílt gyűjtemény. Az itt látható anyagot a magyar kerámiaművészet egyik megújítójának számító művész adományozta 1972-ben a múzeumnak.

- **Czóbel Múzeum (1975)**

A modern magyar festészet egyik legmeghatározóbb, nemzetközi rangú egyénisége, Czóbel Béla volt az első festőművész, akinek már életében múzeumot szenteltek Magyarországon. Az 1975-ös megnyitás óta eltelt több mint negyven évben sokan – köztük lánya, Lisa Czóbel is – hozzájárultak a gyűjtemény gyarapodásához. A 2016-os felújítást és újrarendezést követően a múzeum anyagából válogató törzsanyag évről-évre megújul.

- **Barcsay Múzeum (1978)**

Barcsay Jenő 1977-ben közel kétszáz festményt és grafikát ajándékozott a magyar államnak, és jövőbeli gyűjteményének kiállítására ő maga válogatta ki más közgyűjteményekből kölcsönzendő festményeit. Ezért vált ez a bemutató akkoriban élő gyűjteménnyé; amint azt a mester vallomása is hűen bizonyítja: „Ez vagyok én, ez az én életművem”.

- **Kmetty Múzeum (1981)**

Kmetty János a hazai modernizmus egyik meghatározó képviselője, pályakezdését a nagybányai neósok, a Nyolcak, a francia kubizmus befolyásolta; itthon részese lett az aktivista mozgalomnak. Az 1930-es évektől kezdve egyre gyakrabban dolgozott Szentendrén, 1946-ban választották be a szentendrei művésztelep tagjai közé. A Kmetty János életművét bemutató állandó kiállítás 1981-ben nyílt meg a Fő tér déli oldalán álló, 18. századi eredetű, az 1850-es években átépített volt dalmát kereskedőházban. Ugyanitt kapott helyet 2008-ban a Kerényi Jenő szobrászművész életművét reprezentáló válogatás, amely eredetileg, 1978-tól Szentendre műemléki belvárosának szélén, egy újonnan épült, modern pavilonban és a körülötte lévő parkban volt látható.

- **Ámos Imre – Anna Margit Emlékmúzeum (1984)**

Az Ámos Imre – Anna Margit művészházaspár életművét bemutató múzeum 1984-ben nyitotta meg kapuit egy 18. századi belvárosi műemlék polgárházban. 2007 decemberében, Ámos Imre születésének 100. évfordulójára újították fel a múzeumot a mai igényeknek megfelelően.

- **Vajda Múzeum (1986)**

Vajda Lajos a 20. századi magyar művészet egyik legnagyobb tehetségű, kiemelkedő alakja. Művészete a konstruktivizmustól a szürrealizmuson át ívelt a teljesen egyéni hangvételű transzparens rajzokig, majd rövid élete vége felé sajátosan absztrakt műveken bontakozott ki a fiatalon elhunyt művész saját tragédiája és az egész történelmi korszak drámája. A Ferenczy Múzeumi Centrum 110 műtárgyból álló, 1986-ban megnyílt Vajda Lajos-gyűjteménye teljes képed ad az alig 15 év alatt kibontakozó életmű alakulásáról.

- **MűvészetMalom (1999)**

Az egykori szentendrei fűrészmalom épülete Magyarország egyik legérdekesebb, legkülönlegesebb kiállítóhelye. Korniss Dezső és Deim Pál festőművészek ötlete alapján a Szentendre Művészetéért Alapítvány kezdeményezésére és a Szentendrei Építész Egylet együttműködésével jött létre, és 1999 júniusában nyílt meg a nagyközönség számára. 2021-ben új szárnyal bővült. Az alapítók célja egy modern művészeti központ létrehozása volt; a múzeum jelenleg időszakos kiállításoknak ad helyet.

- **Római Kőtár**

Szentendre belvárosa és a 11-es út közötti területen található a Római Kőtár. A Kr. u. I. század második felétől kezdve 400 éven keresztül a Dunakanyar fontos stratégiai szerepet töltött be, hiszen Pannonia határának, a „limes”-nek egyik legveszélyeztetettebb szakasza volt. A limest táborok és őrtornyok sűrű láncolata védte, a mai Szentendre területén, Ulcisia Castrában komoly katonai erő állomásozott. A katonaság számára dolgozó kézművesek és kereskedők a tábortól nyugatra és délre, a „canabæ” területén éltek. A római kori lakosság az Aquincum felé vezető Duna menti országút, a „limes-út” mentén temetkezett; majd a késő római temető területén egy kis ókeresztény sírkápolna is állt.

- **Szentendrei Képtár**

Szentendre impozáns Fő terén, az egykori Kereskedőház műemlék épületének földszintjén kapott helyet az időszakos tárlatok helyszíne, a Szentendrei Képtár. Hagyománya és központi elhelyezkedése miatt a Ferenczy Múzeumi Centrum egyik legfontosabb kiállítóhelye. Az épület a felújítását követően újra látogatható lesz.

A jelen

Jelenleg a Ferenczy Múzeumi Centrum működteti a város meghatározó képzőművészeti kiállítóhelyeit, és gondozza a szentendrei művészet legfontosabb művein alapuló, több mint tízezer darabból álló gyűjteményét. A 70. születésnapra megújult arculattal, új honlappal mutatkozott be az FMC, és közösségi oldalát már több mint 10 ezren követik.

A Ferenczy Múzeumi Centrum idén az intézményi struktúrában egy érdekes kísérletbe kezdett, for-profit kiállítótermet üzemeltet. A Vajda Lajos Múzeum megújított kiállítótere IKON néven a helyi és a városhoz kötődő művészek számára biztosít rendszeres bemutatkozási lehetőséget, hogy a lokális párbeszéd túl professzionális keretek között képviselje őket Magyarországon és külföldön.

A jövő

Prosek Zoltán igazgató a Ferenczy Múzeumi Centrum fejlesztési terveiről:

„A MűvészetMalom középső szárnya húsz éve nincs befejezve, a régi terveket idén nyáron kezdjük megvalósítani a nyílászárók beépítésével, majd reményeink szerint, kormányzati segítséggel az év második felében befejezhetjük a teljes felújítást.

Hét éve zárt be a Péter Pál Galéria, amely a helyi iparművészeknek adott lehetőséget a bemutatkozásra. Terveink szerint újra helyet kapnak a városban az iparművészeti munkák, és szeptembertől a Ferenczy Múzeum alagsorában újranívelhető a galéria. Hamarosan lehetőségünk lesz a Szentendrei Grafikai Műhely új helyszínre költöztetésére, illetve a Vajda Múzeummal egy egységes közösségi tér kialakítására. Hamarosan befejeződik a fenntartási időszak a Kmetty Múzeumban, így szeptembertől elkezdődik egy újabb tervünk koncepciójának kidolgozása: a múzeum a továbbiakban Barcsay Múzeumként működhetne tovább.

Nagy örömünkre befejeződik ebben az évben a Czóbel Múzeum fejlesztése is. A kiállítóteremben ezúttal Czóbel Béla – Modok Mária kiállítása kerül megrendezésre, legközelebb pedig Czóbel és kortársai műveit mutatjuk be. Mára elkészült a Művészetek Háza épületének teljes tervdokumentációja, így a jövő évben pályázati forrásból szeretnénk elkezdni a felújítását. Ezen a helyszínen helytörténeti kiállításokat valósítunk meg.

Idén az FMC együttműködési megállapodást kötött az Óbudai Egyetem Ybl Miklós Építéstudományi Karával, amely keretében a Kar negyvenkét doktorandusza az előbb említett múzeumainkról terveket készített. Ezek között szerepelt a Fő téri Kereskedőház, a Képtár épülete is.

2021 második felében Szentendre és környéke művészeti és építészeti topográfiájának elkészítését tervezzük térinformatikai megoldásokkal. Az „okos város” koncepció kidolgozásában, a közös gondolkodásban számítunk a Budapesti Gazdasági Egyetemre. A tudományos adatfelvételen és -feldolgozáson alapuló munka végeredményeként a nagyközönség számára is érdekes, adatokban gazdag, jól használható és látványos, nem csak internetes adatbázist szeretnénk létrehozni, melynek folyamatos fenntartása és bővítése hosszútávon biztosítható. A város 110 éves művészeti hagyománya, továbbá építészeti-településtörténeti adatai térinformatikai adatbázisban kerülnének feldolgozásra, ahol a történeti térképek és adatok mind vizuálisan (térképes kereső), mind adatszinten (cím szerint, fotó szerint, tárgyszó szerint) kereshetőek lesznek. Az adatokon, írásos és képi forrásokon kívül a múzeum Helytörténeti Gyűjteményének épületekhez kapcsolódó tárgyai is helyet kapnak az adatbázisban, ezzel hozzájárulva egy-egy épület történetének alaposabb megismeréséhez. A topográfiai munkával, az épületleltár készítéssel, a városszerkezet tanulmányozásával, az építészeti együttesek vizsgálatával nemcsak tudományos, modern szemléletű adatbázist építünk ki, hanem az eredmények közreadásával (mobil-, smart-applikáció) turisztikai és oktatási hasznosulást is remélünk.”

Újranyitó és új kiállítások

• A „Rákosi-pláza” kútja

Újra látható **Kovács Margit** nevezetes kútja az Úttörő és Ifjúsági Állami Áruház előcsarnokából. A háború előtti Holzer Divatház, majd Metró és Duna Áruház helyén 1950-ben nyitott a Forgó Gábor

építész által átépített, három emeletet átfogó nagy ablakaival, neon feliratával hívogató Úttörő Áruház. Előcsarnokában fogadta a gyerekeket Kovács Margit úttörőkkel és vörös csillaggal ékesített kerámia kútja, amely hamarosan kedvelt látványossággá vált. A bejárattal szemben Sztálin generalisszimusz mellszobra, mellette Rákosi Mátyás úttörőkkel körbevett alakja feszített egy nagy színes festményen, a földszinti nagyterem fekete üvegcsompe falát pedig a VIT-táncsoport ékesítette. A többszörös költözésen, állagromlásra átesett medence, az Úttörő-kút a restaurálás után a szentendrei Kovács Margit Emlékmúzeum *Kovács Margit, a Duna királynője* című állandó tárlatában tekinthető meg **június 17-től**.

• **Az érzések geometriája**

Az idén 91 éves **Balogh László** festőművész kiállítása nyílik **június 17-én** a Vajda Múzeum IKON kiállítóterében. *Az érzések geometriája* című kiállításon emblematikus, korszakjelölő képeinek jelentős része a Ferenczy Múzeumi Centrum gyűjteményéből, az utóbbi évekből való festményei a művész műterméből kerülnek kiállításra. Balogh László látásmódját elsősorban atyai barátja, Barcsay Jenő, és a városban működő Deli Antal, Vajda Lajos, Kmetty János művészete alapozza meg, de utazásai kitágítják az alkotói horizontját. Balogh ma is aktív, szenvedélyes költői alkat, azonban munkái fegyelmezett, szigorúan felépített konstrukciók, amelyeknek belső szabályai az évek múltával lazulnak és a legutolsó műveken oldottabbá válnak.

Részletek: <https://www.facebook.com/events/1195230030925801?ref=newsfeed>

• **Barcsay-díjasok kiállítása**

A 35 év alatti, pályakezdő művészeknek évente odaítélt Barcsay-díjat 2019-ben **Szilágyi Péter** és **Végyvári Gergely**, a 2020-as évben pedig **Cservenka Edit**, **Fekete Szilvia** és **Kármán Dániel** nyerte el. A Barcsay Jenő Képzőművészeti Alapítvány és a Ferenczy Múzeumi Centrum együttműködésében létrejövő tárlaton a 2019-es és 2020-as év díjazottjainak munkáiból nyílik kéthetes kiállítás **június 17-én**, a Vajda Múzeumban.

Részletek: <https://www.facebook.com/events/1189526818188806?ref=newsfeed>

• **Kincskeresés, kaland, tudomány**

A múzeumi szférában és a köztudatban az elmúlt években bukkant fel a közösségi régészet fogalma. Az együttműködés a régészet iránt érdeklődő civilekkel új impulzusokat és szereplőket hozott a régészetbe, ami merőben új kutatási szempontokhoz és eredményekhez vezetett. A közösen végzett terepi kutatómunka, a fémkeresés elterjedése, a kutatás látókörébe kerülő emléktárgyak valóságos információrobbanást jelentett a tudományos kutatás számára: kiemelkedő jelentőségű régészeti emlékek kerültek be az örökségvédelmi intézményekbe, amelyek sok tekintetben újraírják az elmúlt korok anyagi kultúrájáról vallott elképzeléseinket. *Kincskeresés, kaland, tudomány. Közösségi régészeti projektek Pest megyében* címmel nyílik kiállítás a Ferenczy Múzeumban a gazdag anyagból **június 19-én**.

Részletek: <https://www.facebook.com/events/1994752760688380/?ref=newsfeed>

• **A kalapács álma**

A kortárs magyar képzőművészet élvonalába tartozó és a nemzetközi művészeti szcénában is jegyzett, Düsseldorfban élő **Csákány István** (1978) gyakori résztvevője hazai és nemzetközi tárlatoknak, művei megtalálhatóak rangos magyar és külföldi gyűjteményekben. A 2010-ben a műkritikusok által a legjobbnak ítélt műalkotásért járó AICA-díjat a *Borostyánszoba* című installációjáért kapta, amely a luxemburgi modern művészeti múzeum, a Mudam gyűjteményébe került. A *Breuer Marcell-emlékszoba terve* (2010) a *Breuer Pécssett / oda-vissza* köztéri művészeti pályázat nyertese lett. 2012-ben, a nemzetközi képzőművészeti élet legrangosabb fórumán, a kasseli dOCUMENTÁn mutatta be *Ghost Keeping* című monumentális installációját, amelyet a maastrichti Bonnefantenmuseum vásárolt meg. A *holnap dolgozója* (2009) című betonszobra a budapesti Ludwig Múzeum kollekciónak gazdagítja. *A kalapács álma* című kiállítás a Múzeumok Éjszakája keretében nyílik meg, **június 26-án**.

- **Múzeumok Éjszakája a 70 éves Ferenczy Múzeumi Centrumban**

Június 26-án 16:00 – 23:00 között összművészeti programokkal vár Szentendre mindenkit. A programok között: születésnapi show **Live act Dj Bootsie/Bernáthy/VJ Kemuri** közreműködésével, **Megannyi Mészöly** – beszélgetés Kukorelly Endre íróval, **Kincskeresés éjszaka** – régészeti előadás Rácz Tibor régésszel, **Múzeumi Mesék** – önismereti foglalkozás felnőtteknek Nagy Lucával a Kovács Margit Kerámiamúzeumban, tárlatvezetések, séták, élő társasjáték, családok versenye, kreatív foglalkozások és online szabadulószoza.

Részletek:

https://www.facebook.com/events/154358523396137?context=%7B%22event_action_history%22%3A%7B%22surface%22%3A%22page%22%7D%7D

- **Bródy Vera és barátai, Nagytás**

Július 1-én nyílik a Kmetty Múzeumban a **Bródy Vera és barátai – Adományok két párizsi magángyűjteményből** című kiállítás. 2016-ban kezdődött el az ajándékozási folyamat, amelynek során – több részletben – a Ferenczy Múzeumi Centrumhoz került Bálint Endre, Ország Lili és Lucien Hervé számos alkotása. Az ajándékozott anyag legnagyobb része a Párizsban élő, Munkácsy- és Jászai Mari-díjas báb-, díszlet- és jelmeztervező Bródy Vera gyűjteményéből érkezett, kisebb hányada egy párizsi magángyűjtő adományozásából származik. Bródy Vera 1951–1968 között – Párizsba való kitelepüléséig – dolgozott a budapesti Állami Bábszínházban és ennek műhelyében találkozott először Ország Lilivel és Bálint Endrével. Néhány festményük Bródy Vera közvetítésével került egy párizsi magángyűjteménybe. A most ajándékba kapott, több mint ötven alkotásból álló kollekcióhoz fotók, olajfestmények, monotípiák és grafikai jellegű művek tartoznak, amelyekből többet Bródy Verának dedikáltak. Az ajándékozott anyag utolsó adagját 2020-ban sikerült Szentendrére szállítani, így most már bemutatathatóvá válik a teljes műtárgy-együttes. Ebben számos olyan kompozíció szerepel, amelyet most először láthat a hazai közönség.

Július 14-én az IKON Kiállítótérben **Haász István: Nagytás** című kiállításával folytatódik az FMC helyi és a városhoz kötődő művészeket bemutató sorozata.

A rendezvények védettségi igazolvány felmutatásával és előzetes regisztrációval (regisztracio@muzeumicentrum.hu) látogathatók.

További információk:

<https://www.facebook.com/ferenczymuzeumicentrum>

Insta ferenczymuzeumicentrum

www.muzeumicentrum.hu